

Het (gerechtelijk) deskundigenonderzoek

Prof. dr. Stefan Rutten
Universiteit Antwerpen

Universiteit Antwerpen

I. Inleiding

- §1 Het deskundigenonderzoek
- §2 Problemen inzake het deskundigenonderzoek
- §3 Wetgevend ingrijpen

Universiteit Antwerpen

1

§1 Het (gerechtelijk) deskundigenonderzoek

- Een deskundige is een vakman ("*l'homme de l'art*") die door de rechter of de partijen uitgekozen wordt omwille van zijn technische of wetenschappelijke vaardigheden, zijn "know-how" of gespecialiseerde vakkennis en die belast wordt volgens *de regels van zijn kunst* en in alle onafhankelijkheid en onpartijdigheid vaststellingen en technische onderzoeken te doen en de resultaten ervan vast te leggen in een verslag.

Universiteit Antwerpen

2

§1 Het (gerechtelijk) deskundigenonderzoek

- Onpartijdig: cfr. advies van het Bureau van de Nationale Raad Orde van Geneesheren 26/09/2002, zo niet treedt men op als "technisch raadsman"
- Buitengerechtelijk (minnelijk) of gerechtelijk
- Opdracht gerechtelijke deskundige: "technische vaststellingen doen" en/of "technisch advies geven" (art. 962, eerste lid, Ger. W.)

Universiteit Antwerpen

3

§2 Problemen inzake het deskundigenonderzoek

- aanslepende deskundigenonderzoeken als bron van vertraging en ergernis bij rechtsprocedures
 - nood aan strenger toezicht door de rechter
- deskundigenonderzoek als gemakkelijksoplossing voor de rechter
- geen officiële erkenningsprocedure voor deskundigen, die een kwaliteitsnorm in termen van kwalificatie en competentie zou waarborgen (kennis van de juridische regelen inzake de gerechtelijke expertise)
- praktijk van betaling van voorschotten rechtstreeks aan de deskundige / voor de rechtszoekende: het hoge kostenplaatje

§3 Wetgevend ingrijpen

- Wet 15 mei 2007, tot wijziging van het Gerechtelijk Wetboek betreffende het deskundigenonderzoek en tot herstel van artikel 509^{quater} van het Strafwetboek, B.S. 22 augustus 2007
- zoals gewijzigd door art. 20 – 32 van de Wet van 30 december 2009 houdende diverse bepalingen betreffende justitie II, BS 15 januari 2010, 1889
- Krachtlijnen:
 - subsidiariteit
 - actieve rechter, maar inspraak partijen
 - kosten & consignatie

II. De hervorming nader bekeken

- §1 Keuze van de deskundige
- §2 Inwerkingstelling van de deskundige
- §3 Installatievergadering
- §4 Overhandiging van stukken aan de deskundige
- §5 Opmerkingen op het voorverslag en bijkomende verrichtingen
- §6 Verlenging van de indieningstermijn voor het eindverslag

- §7 Stukken en nota's van de partijen

- §8 Vervanging van de deskundige

- §9 Horen van de deskundige en de technische raadgevers van de partijen

- §10 Bijstand van een deskundige bij een andere onderzoeksmaatregel en/of mondeling verslag ter terechtzitting

- § 11 Consignatie en vrijgave van het voorschot

§ 12 Taxatie van de kosten en het ereloon van de deskundige

§ 13 Saldo van het voorschot

§1 Keuze van de deskundige

- Art. 962, tweede lid, Ger. W.: meer zeggenschap partijen
 - partijen kunnen in onderling akkoord de deskundige kiezen; rechter moet aanstelling andere deskundige motiveren

§1 Keuze van de deskundige

- Bij vervanging of wraking mogelijkheid voor partijen om in onderling akkoord nieuwe deskundige aan te wijzen (art. 971 vierde lid Ger. W.)

§2 Inwerkingstelling van de deskundige

- Door de rechtbank en niet door de partijen
- Op verzoek van alle partijen die zijn verschenen kan de kennisgeving van de beslissing waarbij een deskundigenonderzoek wordt bevolen, worden opgeschort (art. 972 §1, tweede lid, Ger. W.)
- Vanaf de kennisgeving: deskundige 8d om gemotiveerd de opdracht te weigeren

§3 Installatievergadering

- Installatievergadering (art. 972 §2 Ger. W.)
 - enkel wanneer:
 - rechter het noodzakelijk acht
 - indien alle verschijnende partijen het hebben gevraagd
 - aanwezigheid deskundige is verplicht, tenzij de rechter dit niet nodig acht
 - sanctie: vervanging
 - raadkamer of "in enig andere plaats"

§4 Overhandiging van stukken aan de deskundige

- Overhandiging geïnventariseerd dossier met alle stukken: 8 dagen **voor** de installatievergadering (art. 972bis tweede lid Ger. W.)

§5 Opmerkingen op het voorverslag en bijkomende verrichtingen

- Voorlopig verslag (art. 976 Ger. W.)
 - termijn voor opmerkingen: tenminste 15 d
 - wenst deskundige bijkomende verrichtingen: verzoek tot rechter

§6 Verlenging van de indieningstermijn voor het eindverslag

- Verlenging van de door de rechter bepaalde termijn voor het indienen van het deskundigenverslag (art. 974 §2 eerste lid Ger. W.)
 - gemotiveerd verzoek uitgaande van de deskundige voor verstrijken termijn
 - kennisgeving aan partijen
 - partijen 8 d opmerkingen
 - rechter kan verschijning gelasten

§7 Stukken en nota's van de partijen

- Originele stukken worden door de deskundige aan de partijen terugbezorgd (art. 977 en art. 978 §2 Ger. W.)

§8 Vervanging van de deskundige

- Gezamenlijk verzoek tot vervanging (art. 979 §1 tweede lid Ger. W.):
 - gewone brief, zonder oproeping of verschijning partijen, uitspraak binnen 8 d
 - de rechter *moet* de deskundige vervangen
 - in beginsel aanwijzing van de door de partijen voorgestelde deskundige; afwijking op gemotiveerde wijze
 - kennisgeving: gewone brief (partijen) – gerechtsbrief (deskundige en versteklatende partij) (verwijzing naar art. 973 §2 vijfde lid Ger.W.)

§9 Horen van de deskundige en de technische raadgevers van de partijen

- Verhoor ter zitting van de deskundige (art. 985 Ger. W.)
 - procedure (art. 973 §2 derde lid Ger. W.)
 - indien deskundige het nuttig acht, kan hij "documenten" op voorhand aan partijen meedelen
 - na verhoor, *verplichte* neerlegging ter griffie van stukken door deskundige

§10 Bijstand van een deskundige bij een andere onderzoeksmaatregel en/of mondeling verslag ter terechtzitting

- Deskundige belast met opvolging onderzoeksmaatregel (bijv. plaatsopneming of getuigenverhoor) en/of mondeling advies (art. 986 Ger. W.)
 - na verhoor met bevel stukken over te leggen, *verplichte* neerlegging ter griffie van die stukken door deskundige

§ 11 Consignatie en vrijgave van het voorschot

- Art. 509^{quater} Sw. verbod een rechtstreekse betaling van een partij in het geding te aanvaarden
- Voorschot (art. 987 Ger. W.)
 - de rechter bepaalt het voorschot voor "elke partij"; uitz. met verwijzing naar art. 1017 Ger. W.: de sociaal verzekerde of wanneer conventioneel anders bepaald
 - de meest gerede partij kan consigneren in plaats van de "aangestelde" partij (*la partie désignée*)
 - deskundige onderworpen aan btw
 - mededeling betaling aan deskundige **door partij** die betaalde (eventueel meest gerede partij) "bewijs van betaling"

§ 11 Consignatie en vrijgave van het voorschot

- Gevolgen niet-consignatie (art. 989 Ger. W.)?
 - meest gerede partij kan bevel tot tenuitvoerlegging bekomen
 - de deskundige mag zijn werkzaamheden opschorten tot hij het bewijs van betaling ontvangt
 - andere...

§ 12 Taxatie van de kosten en het ereloon van de deskundige

- Akkoord partijen met ereloon- en kostenstaat wordt vermoed indien geen protest binnen 30d na neerlegging (art. 991 Ger. W.)
 - bij een *met redenen omkleed* protest: oproeping partijen en deskundige (art. 973 §2 Ger. W.)
 - bijkomende criteria begroten ereloon: moeilijkheid en duur geleverde werk, hoedanigheid deskundige, waarde geschil

§ 13 Saldo van het voorschot

- Opname en teruggave geconsigneerd voorschot (art. 991bis Ger. W.): uitwerking rol kredietinstelling

III. Besluit

- Degelijke tegemoetkoming aan de kritiek
- Juridisch-technisch blijven er nog enkele kleine hiaten